

RESURSĂ EDUCAȚIONALĂ DESCHISĂ

Denumire: **PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU CICLUL SUPERIOR AL LICEULUI METODICA PREDĂRII GEOGRAFIEI - CLASA A XI-A**

Autor: Prof. Datcu Paula Adriana

Unitatea de învățământ: Colegiul Național Vocațional NICOLAE TITULESCU

Disciplina: Geografie

Scopul materialului propus: documentare

Filiera vocațională, profil pedagogic
Specializarea: învățător-educatoare

NOTĂ DE PREZENTARE

Studiul geografiei și al metodicii și didacticii de specialitate în ciclul superior al liceului urmărește să înzestreze elevii cu un set de competențe, valori și atitudini menite să asigure o integrare profesională optimă.

În elaborarea programelor s-a avut în vedere schimbările intervenite în structura învățământului preuniversitar și modificarea structurii liceului prin noile planuri-cadru de învățământ. Astfel, planurile-cadru pentru clasele a XI-a și a XII-a, ciclul superior al liceului, filiera vocațională, profil pedagogic, păstrează structura celor pentru ciclul inferior al liceului și sunt structurate pe trei componente: trunchi comun (TC), curriculum diferențiat (CD) și curriculum la decizia școlii (CDS). Disciplina *Metodica predării geografiei* se studiază în ciclul superior al liceului, la filiera vocațională, profil pedagogic, specializarea învățător-educatoare, fiindu-i alocată, în clasa a XI-a, 1/2 oră pe săptămână.

Includerea acestui domeniu în oferta educațională specifică acestui nivel de școlaritate este fundamentată de:

- necesitatea pregătirii viitorilor învățători pentru practica la clasă, în ceea ce privește predarea disciplinei *geografie*, pregătire vizând: proiectarea, conducerea, evaluarea procesului de instruire, în cunoașterea, consilierea și asistarea dezvoltării personalității elevului;
- existența achizițiilor în domeniul *geografiei*, într-o organizare monodisciplinară, care poate favoriza înțelegerea conceptelor și fenomenelor geografice din perspectivă interdisciplinară, sintetică;
- necesitatea furnizării unor modalități de abordare/ organizare a cunoștințelor monodisciplinare, dintr-o perspectivă integratoare.

Acest domeniu de studiu își propune ca scop general formarea viitorilor învățători în ceea ce privește operarea creativă cu: deprinderi de transpunere a cunoștințelor din domeniul geografiei în domeniul didacticii, atitudini apreciative față de contribuția geografiei la dezvoltarea individului în vederea participării active la viața civică, la viața economică și în comunitate.

Curriculumul disciplinei *Metodica predării geografiei* propune organizarea activității didactice pe baza corelării unor domenii de studiu conexe (geografie, pedagogie, psihologie, didactică și metodică), precum și utilizarea în practică, în contexte variate, a competențelor dobândite prin învățare. În mod concret, s-a urmărit:

- esențializarea conținuturilor în scopul accentuării laturii formative a învățării;
- compatibilizarea cunoștințelor cu vârsta elevului și cu experiența anterioară a acestuia;
- continuitatea și coerența intradisciplinară;
- realizarea legăturilor interdisciplinare prin valorificarea unor cunoștințe și competențe dobândite în cadrul altor discipline;
- prezentarea conținuturilor într-o formă accesibilă, cu scopul de a stimula motivația pentru învățare în specializarea vizată;
- asigurarea unei continuități la nivelul experienței didactice acumulate în predarea geografiei.

→ ă.

Programa de *Metodica predării geografiei* are următoarele componente:

- competențe generale;
- valori și atitudini;
- competențe specifice și conținuturi asociate acestora;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Însușirea și utilizarea elementelor de didactică a disciplinei în contexte educaționale concrete
2. Utilizarea strategiilor de proiectare și desfășurare a demersului didactic în contexte educaționale variate
3. Evaluarea, analiza și interpretarea rezultatelor activității didactice
4. Adaptarea și reglarea demersului didactic în scopul perfecționării continue

Competențele specifice și conținuturile învățării asociate acestora au fost elaborate, respectiv selectate, astfel încât să facă posibilă dezvoltarea acelor abilități care, în afara generării înțelegerii specificului cunoașterii de tip științific, să asigure o pregătire didactică corespunzătoare pentru viitoarea practică la clasă. Programa are drept obiectiv crearea condițiilor favorabile fiecărui elev de a-și forma și dezvolta competențe într-un ritm individual, de a transfera cunoștințele acumulate dintr-o zonă de studiu în alta.

Competențele specifice pe care trebuie să le formeze procesul de predare-învățare a disciplinei *Metodica predării geografiei* se bazează și promovează următoarele **valori și atitudini**:

1. Respect pentru rigurozitatea manifestată în procesul de investigare/ explorare și în cunoaștere, în general;
2. Dezvoltarea independenței în gândire și acțiune;
3. Manifestarea inițiativei și a disponibilității de a aborda sarcini variate;
4. Exprimarea propriei viziuni asupra problematicii studiate;
5. Flexibilitate în privința punctelor de vedere proprii confruntate cu date noi argumentate;
6. Respect față de argumentația științifică;
7. Interes pentru ameliorarea continuă a propriilor performanțe în domeniul cunoașterii;
8. Atitudine conștientă și responsabilă față de problematica actuală a mediului înconjurător.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

Competențe specifice	Conținuturi
<p>1.1.Evaluarea eficacității diferitelor metode și strategii didactice, din punctul de vedere al potențialului acestora pentru înțelegerea geografiei de către elevii din ciclul primar</p> <p>1.2. Modelarea unor concepte/ procese/ fenomene, în scopul accesibilizării acestora</p>	<p>Scopuri ale predării geografiei.</p> <p>Metode active în predarea geografiei: conversația, problematizarea, descoperirea, modelarea, experimentul, jocul, demonstrația. Modele în predarea geografie.</p>
<p>2.1. Cunoașterea curriculumului de specialitate</p> <p>2.2. Corelarea componentelor curriculumului de specialitate</p>	<p>Componentele programelor de geografie.</p> <p>Lectura personalizată a programelor.</p> <p>Planificarea calendaristică și pe unități de învățare.</p> <p>Competențe generale, competențe specifice, obiective operaționale, activități de învățare.</p> <p>Mijloace de învățământ utilizate în predarea-învățarea geografiei.</p>
<p>3.1.Elaborarea unor probe de evaluare/fișe de lucru pentru unitățile de învățare/conținuturi stabilite, în scopul aplicării acestora la clasă</p> <p>3.2.Analiza probelor de evaluare/fișelor de lucru din punctul de vedere al construcției teoretice și al rezultatelor/finalitațiilor acestora</p>	<p>Tipuri de probe de evaluare a achizițiilor învățării.</p> <p>Etapele elaborării testului/fișelor de lucru. Tipuri de itemi. Modalități de interpretare a rezultatelor evaluării.</p>
<p>4.1.Proiectarea/realizarea/întocmirea unor documente curriculare specifice</p> <p>4.2.Identificarea posibilităților de intervenție, în vederea reglării demersului didactic</p> <p>4.3.Elaborarea unor proiecte de CDS</p>	<p>Unitatea de învățare.</p> <p>Proiectul didactic.</p> <p>Schema lecției.</p> <p>Corelarea dintre programa școlară și conținutul manualelor școlare.</p> <p>Curriculum la decizia școlii.</p>

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

1. Scopuri ale predării geografiei
2. Metode active în predarea geografiei. Modele în predarea geografie.
3. Componentele programelor școlare de geografie.
4. Planificarea calendaristică și pe unități de învățare.
5. Competențe generale, competențe specifice, obiective operaționale, activități de învățare
6. Mijloace de învățământ utilizate în predarea-învățarea geografiei.
7. Tipuri de probe de evaluare a achizițiilor învățării. Etapele elaborării testului. Tipuri de itemi. Modalități de interpretare a rezultatelor evaluării.
8. Unitatea de învățare.
9. Proiectul didactic.
10. Corelarea dintre programa școlară și conținutul manualelor școlare.
11. Curriculum la decizia școlii.

SUGESTII METODOLOGICE

Programa pentru disciplina *Metodica predării geografiei* descrie oferta educațională a disciplinei pentru un parcurs școlar determinat – filiera *vocațională*, profil *pedagogic*, specializarea *învățător-educatoare*. Aplicarea acestei programe are în vedere posibilitatea construirii unor parcursuri individuale de învățare, printr-o ofertă adaptată profilului de formare, precum și promovarea unor strategii didactice active ce plasează elevul, în centrul procesului didactic.

Programa școlară reprezintă elementul central al proiectării didactice. Proiectarea didactică presupune:

- lectura personalizată a programei;
- planificarea calendaristică;
- proiectarea secvențială a unităților de învățare și implicit a lecțiilor.

Elaborarea documentelor de proiectare didactică necesită asocierea, într-un mod personalizat, a elementelor programei – competențe specifice și conținuturi, cu resurse metodologice, temporale, materiale.

Planificarea calendaristică, ca instrument de interpretare personalizată a programei, se racordează la individualitatea clasei. Pentru realizarea acesteia se recomandă parcurgerea următoarelor etape:

- studierea programei (competențe specifice/obiective și conținuturi asociate acestora);
- împărțirea pe unități de învățare;
- stabilirea succesiunii unităților de învățare;
- alocarea timpului necesar pentru fiecare unitate de învățare în concordanță cu competențele specifice/obiectivelor vizate, conținuturile alocate și individualitatea fiecărei clase.

Structura planificării calendaristice

Nr.U.Î.	Unitatea de învățare – titlu	Competențe specifice /obiective vizate	Conținuturi	Număr de ore alocate	Săptămâna	Observații

Proiectarea unei unități de învățare necesită aplicarea unei metodologii care constă într-o succesiune de etape înlănțuite logic, ce conduc la detalierea conținuturilor de tip factual, noțional și procedural care contribuie la formarea și / sau dezvoltarea competențelor specifice/ atingerea obiectivelor.

Etapile proiectării, aceleași pentru orice unitate de învățare, se regăsesc în următoarea rubricație:

Conținuturi detaliate ale unității de învățare	Competențe specifice/obiective vizate	Activități de învățare	Resurse	Evaluare
<i>Ce ?</i>	<i>De ce ?</i>	<i>Cum ?</i>	<i>Cu ce ?</i>	<i>Cât ? (în ce măsură?)</i>

Activitățile de învățare se construiesc pe baza corelării dintre competențele specifice/obiective și conținuturile prevăzute de programă. Activitățile de învățare presupun orientarea către un scop, redat prin tema activității, fiind transpuse într-o formă de comunicare inteligibilă elevilor – adecvată nivelului de dezvoltare al acestora.

Pentru a avea succes în societatea cunoașterii, într-o economie a competiției crescute, toți elevii trebuie să învețe să comunice, să gândească și să raționeze eficient, să rezolve probleme complexe, să lucreze cu date multidimensionale și reprezentări sofisticate, să formuleze judecăți referitoare la acuratețea masei de informație, să colaboreze în diverse echipe și să demonstreze o puternică automotivare.

Indiferent de tipul de achiziție urmărit, fie o unitate foarte specifică a unei deprinderi sau a unei cunoștințe, fie o schemă amplă de rezolvare a unei probleme complexe, dezvoltarea unei cunoașteri profunde a unui domeniu necesită timp și focalizare pe oportunitățile de exersare și feedback. Ținând cont de aspectele menționate este necesar ca educabililor să li se dea inițiativa, să lucreze în grup pentru soluționarea unor sarcini, să li se permită alegerea dintr-o diversitate de metode, să utilizeze tehnologia avansată și să aibă posibilitatea de a persevera până ce ating standardele corespunzătoare. pe de altă parte activitatea didactică trebuie să se îndrepte spre:

- focalizarea pe activități practice în care elevul să fie implicat fizic, mental și social;
- furnizarea unei varietăți de activități de învățare.

Strategiile didactice utilizate vor fi focalizate pe dezvoltarea competențelor de proiectare, conducere, evaluare a procesului de instruire, în cunoașterea, consilierea și asistarea dezvoltării personalității elevului, competențe necesare în viitoarea carieră didactică. În continuare sunt prezentate câteva sugestii de activități de învățare care pot fi abordate în scopul formării și dezvoltării competențelor descrise de programă. se vor avea în vedere următoarele aspecte:

- cunoștințele achiziționate în domeniile pedagogiei și psihologiei vor fi valorificate din punct de vedere al aprofundării acestora, în strânsă conexiune cu aspectele descrise de conținuturile programelor, din învățământul primar.
- se va insista pe aspectele metodice specifice disciplinei geografie, fiecare elev va proiecta lucrările practice normate de programele de geografie și le va valorifica în cadrul activităților de învățare pe care le-a elaborat.
- analizarea metodelor de predare/ învățare descrise, din punctul de vedere al eficienței acestora și în strânsă corelație cu scopurile predării/ învățării științelor naturii;
- modelarea diverselor concepte/ fenomene/ procese stipulate de programele de geografie pentru ilustrarea, clarificarea, argumentarea fenomenelor și proceselor și în scopul descoperirii, de către elevul de vârstă mică, a relațiilor cauzale;
- imaginarea unor situații problemă specifice predării geografiei și rezolvarea lor;
- stabilirea unităților de învățare pe baza programelor și elaborarea unor planificări calendaristice;
- elaborarea unor algoritmi pentru diverse situații de învățare specifice elevului din învățământul primar;
- realizarea unor investigații în vederea proiectării activităților de învățare centrate pe explorare/ investigare;
- efectuarea unor observații în natură, în vederea proiectării activităților de învățare centrate pe explorare/ investigare;
- interpretarea datelor și formularea unor concluzii. stabilirea unor cerințe adecvate nivelului de vârstă și în strânsă corelație cu cerințele strict disciplinare, pe baza comparării concluziilor personale, cu concluziile elevilor;

- elaborarea unor referate care prezintă materialele utilizate, modul de lucru, observațiile și concluziile, compararea acestora cu referatele elevilor, pentru stabilirea unor cerințe adecvate nivelului de vârstă și în strânsă corelație cu cerințele strict disciplinare;
- documentarea pe teme legate de activitatea exploratorie/ investigativă normată de programă; folosirea surselor bibliografice suplimentare pentru validarea unor concluzii;
- întocmirea unor materiale (fișe de lucru, pliante, afișe, postere, colecții de fotografii etc.) cu conținut științific în vederea folosirii în practica pedagogică;
- utilizarea corectă și sistematică a terminologiei științifice adecvate;
- construirea unei baze de itemi, la aceste discipline, pentru activitatea didactică viitoare;
- elaborarea unor probe de evaluare pentru unitățile de învățare stabilite, aplicarea lor la clasă în timpul practicii pedagogice și analizarea rezultatelor acestora din punct de vedere al informațiilor oferite: probleme în învățare și/ sau itemi construiți greșit;
- proiectarea unor unități de învățare și aplicarea acestora în practica pedagogică; reproiectarea acestora pe baza analizei elementelor care nu au funcționat;
- analiza manualelor pe baza criteriilor; identificarea modalităților și zonelor de intervenție asupra manualelor școlare, în vederea asigurării concordanței programă-manual;
- elaborarea unor proiecte de cdș.

În teoriile moderne ale învățării și cogniției un accent major este plasat pe dimensiunea socială a învățării, incluzând practici participative care vin în sprijinul cunoașterii și înțelegerii, practicile învățării-evaluării vizând formarea de competențe.

În afara tehnicilor tradiționale de evaluare: teste scrise, chestionare orală, teste de evaluare prin activități practice, grile de observare, tema pentru acasă, se recomandă și folosirea altor mijloace alternative: proiectul și portofoliul.

În ceea ce privește evaluarea prin intermediul proiectului, aceasta se poate realiza pentru tehnica de lucru folosită, pentru modul de prezentare și/ sau produsul realizat. Cele patru dimensiuni utilizate în evaluare sunt:

- operarea cu fapte, concepte, deprinderi dobândite prin învățare;
- calitatea produsului – creativitatea, imaginația, tehnica estetică, execuția, realizarea;
- reflecția – capacitatea de a se distanța de propria lucrare având permanent în vedere propriile obiective, de a evalua progresul făcut și de a face modificările necesare;
- comunicarea – atât pe durata realizării, cât și a prezentării acestuia.

Director,

Responsabil catedra,

C.N.V. N.TITULESCU

PROFESOR DATCU PAULA ADRIANA

CLASA A XI A P1

Planificarea calendaristică (macroproiectarea instruirii)

Clasa a XI-a: **Metodica predării geografiei** (1/2 oră săptămânal)

Anul școlar 2017– 2018

Unitatea de învățare	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. de ore	Săpt.	Evaluare
Metode și strategii didactice utilizate în predarea-învățarea geografiei	1.1. Evaluarea eficacității diferitelor metode și strategii didactice 1.2. Modelarea unor concepte/ procese/ fenomene, în scopul accesibilizării acestora	Scopuri ale predării geografiei. Metode active în predarea geografiei: conversația, problematizarea, descoperirea, modelarea, experimentul, jocul, demonstrația. Modele în predarea geografiei.	2	S 1-4	Evaluare orală, scrisă și practică Referate și portofolii
Documente curriculare	2.1. Cunoașterea curriculumului de specialitate 2.2. Corelarea componentelor curriculumului de specialitate	Componentele programelor de geografie. Lectura personalizată a programei. Planificarea calendaristică și pe unități de învățare. Competențe generale, competențe specifice, obiective operaționale, activități de învățare. Mijloace de învățământ utilizate în predarea-învățarea geografiei.	4	S 5-12	Evaluare orală, scrisă și practică Referate și portofolii

Evaluarea rezultatelor elevilor	<p>3.1.Elaborarea unor probe de evaluare/fișe de lucru pentru unitățile de învățare/conținuturi stabilite, în scopul aplicării acestora la clasă</p> <p>3.2.Analiza probelor de evaluare/fișelor de lucru din punctul de vedere al construcției teoretice și al rezultatelor/finalitațiilor acestora</p>	<p>Tipuri de probe de evaluare a achizițiilor învățării. Etapele elaborării testului. Tipuri de itemi.</p> <p>Modalități de interpretare a rezultatelor evaluării.</p>	3	S 13-18	Evaluare orală, scrisă și practică Referate și portofolii
Proiectarea activității	<p>4.1.Proiectarea/realizarea/întocmirea unor documente curriculare specifice</p> <p>4.2.Identificarea posibilităților de intervenție, în vederea reglării demersului didactic</p> <p>4.3.Elaborarea unor proiecte de CDS</p>	<p>Unitatea de învățare. Proiectul didactic. Schema lecției. Corelarea dintre programa școlară și conținutul manualelor școlare..</p> <p>Curriculum la decizia școlii.</p>	8	S 19-35	Evaluare orală, scrisă și practică Referate și portofolii Analiza documentelor elaborate